

การออกแบบกราฟิกสำหรับสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียนระดับมหาวิทยาลัย

นายวันชัย ปัจจุบันนท์

004569

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชา โสคหัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๒

Graphic Design for College Printed Media

Mr. Vanchai Pachusanon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio - Visual Education

Graduate School

1979

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การออกแบบกราฟิกสำหรับสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียน
ระดับมหาวิทยาลัย

โดย

นายวันชัย ปัจจุบันนท์

แผนกวิชา

โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร สุวรรณาศรัย
รองศาสตราจารย์ เชวง จันทร เขตต์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

Signature

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุณาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Signature .....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สำเภา วรวงศ์)

Signature .....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เชวง จันทร เขตต์)

Signature .....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ช่อม ประเสริฐสกุล)

Signature .....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร สุวรรณาศรัย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การออกแบบกราฟิกสำหรับสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียน ระดับมหาวิทยาลัย
ชื่อนิสิต	นายวันชัย บัจจุสานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภร สุวรรณาศรัย
แผนกวิชา	โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา	๒๕๒๑

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกสำหรับ
 สิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียน ระดับมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้วพวกหนึ่ง กับอีกพวกหนึ่ง
 เป็นการออกแบบกราฟิกใหม่ ๆ ซึ่งคาดว่าจะมีการนำมาใช้พิมพ์ตำราเรียน เพื่อนำไป
 สู่การสรุปหาข้อยุติว่า การออกแบบกราฟิกลักษณะใดบางที่นิสิตนักศึกษาชอบ ทั้งยัง
 ส่งเสริมการเรียนรู้รวมทั้งมีความเหมาะสมในการจัดพิมพ์ จัดรูปเล่มให้เกิดความ
 ประหยัด ความสวยงามน่าอ่าน เครื่องมือในการวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ พวกใหญ่ ๆ
 คือแบบทดสอบทัศนคติ และแบบทดสอบความต้องการของรูปแบบ การออกแบบ
 กราฟิกสำหรับสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียน โดยที่ผู้ทำการวิจัยสร้างขึ้นเองจากหนังสือ
 ตำราเรียนที่ไม่ได้ใช้กับกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ไปทำการทดสอบ กลุ่มตัวอย่างประชากร
 เป็นนิสิตนักศึกษาชายหญิง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๑-๔ จำนวนรวม ๒๐๐ คน ซึ่ง
 กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา ๒๕๒๑ ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นตัวอย่างของประชากรนิสิต
 นักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วประเทศได้

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. รูปแบบ ปัญหาข้อบกพร่องและความต้องการด้านการออกแบบกราฟิก สำหรับสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียนระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวางเรื่องและภาพ การใช้สีประกอบ ควรได้รับการปรับปรุงเป็นอย่างมาก

๒. แนวทางในการออกแบบกราฟิกสำหรับสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียน และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ มีดังนี้

ก. ขนาดของรูปเล่มของตำราเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตั้ง ขนาด ๘ หน้ายก ๘ นิ้ว คูณ ๑๑ นิ้ว) เป็นขนาดและรูปเล่มที่นิสิตพอใจอยู่แล้ว เพราะเห็นว่าสะดวกและประหยัด

ข. นิสิตเห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์และนิตยสาร และใช้คนคว่ำบ่อยครั้ง จึงควรเน้นความสำคัญด้านการกราฟิกสำหรับตำราเรียนประเภทนี้

ค. ตำราเรียนภาษาไทยที่เป็นเล่ม นิสิตส่วนใหญ่ชอบคนคว่ำมากกว่า Sheet คำสอนที่อาจารย์มอบหมายให้

๓. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ในการจัดพิมพ์ตำราเรียน เพราะทราบความต้องการด้านการออกแบบกราฟิกของนิสิตส่วนใหญ่แล้วว่าต้องการให้เป็นแบบเรียบง่าย ประหยัด และมีข้อเสนอแนะว่าในการจัดพิมพ์ควรให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุมงานด้านการกราฟิกในการพิมพ์ เพื่อให้ได้ผลงานที่ถูกต้องตามหลักวิชาด้านการออกแบบกราฟิกให้น่าสนใจ น่าศึกษาคนคว่ำมากขึ้นเพื่อประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน

๙

Thesis Title : Graphic Design for College
Printed Media
Name : Mr. Vanchai Pachusanon
Thesis Advisor : Assistant Professor Supon Suvanasaiya
Department : Audio-Visual Education
Academic Year : 1978

Abstract

The main purpose of this thesis is to find the data on graphic designs for college printed media. The designs being studied include the present day usings and the predictive ones. The answers from this research will help clarifying which kind of graphic designs will help promoting "Learning situation" and which kind of designs will be more economic, attractive, beautiful and worth printing.

The instrument for the data-gathering is the questionnaire which is divided into two parts. The first part seeks for the attitude towards present day using textbooks and the second part towards future using textbooks. The samples are comprised of two hundred students from the various faculties of Chulalongkorn University. The collected data is analyzed in terms of percentage.

Major findings are as follow:

1. The technique of graphic art for Thai printed media especially page layouting, illustrating and colouring techniques, as considered by the students, need serious improvement..

2. Most students are satisfied with the forms and sizes of the present day textbooks (Vertical rectangular 8"x11") in terms of practicality and economy.

3. The students give credibility to newspapers and magazines to be used as the research subjects.

4. Most students prefer studying from Thai textbooks to the assigned sheets.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต
แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความ
ช่วยเหลือและคำแนะนำเป็นอย่างดีจากศาสตราจารย์ สำเภา วรางกูร หัวหน้าแผนก
วิชาโสตทัศนศึกษา รองศาสตราจารย์ เชวง จันทระเชตต์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ช่อม ประเสริฐสกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร สุวรรณาศรัย
ได้กรุณาช่วยตรวจวิทยานิพนธ์บางส่วนให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล
ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาในค่านสถิติ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ บริษัท ห้างร้าน และองค์การรัฐวิสาหกิจที่ได้ให้ความช่วยเหลือ
ในค่านวิชาการ และจัดทำเครื่องมือดังนี้

คุณวันชัย ศิริชนะ และเจ้าหน้าที่ของโรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บริษัทสำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
โรงพิมพ์คุรุสภา
คุณศิริสวัสดิ์ พันธมสุต แห่ง "ลลนา"

ขอขอบคุณนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคณะต่าง ๆ ที่ได้ออกไปทำการทดสอบ
แบบสอบถามรวมทั้งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี

วันชัย ปัจจุบันนท์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ญ

บทที่

๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
	ขอบเขตของการวิจัย	๕
	คำจำกัดความ	๖
	วิธีดำเนินการวิจัย	๗
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๘
	รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๒	การศึกษาพื้นฐาน	๑๕
	กำเนิดการพิมพ์	๑๕
	การพิมพ์แบบต่าง ๆ	๑๘
	สิ่งพิมพ์	๒๕
	หนังสือและวัสดุการพิมพ์	๒๖

๒	ตำราเรียน	๒๙
	กราฟิกคานกักรพิมพ์	๓๒
	การจัทหน้าและภาพ	๓๓
	สี	๓๔
	ภาพถ่ายและภาพวาด	๓๕
	ตัวอักษร	๓๖
๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๓๘
	กลุ่มตัวอย่าง	๓๘
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๘
	การทดสอบแบบสอบถาม	๓๙
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๙
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๐
๔	ผลการวิจัย	๔๒
๕	สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	๕๓
	ผลของการวิจัย	๕๔
	อภิปรายผลการวิจัย	๕๖
	ขอเสนอแนะ	๕๖
	บรรณานุกรม	๕๘
	ภาคผนวก	๖๐
	ประวัติผู้เขียน	๖๘

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	ตำราเรียนปกตินิตยสารฉบับพิมพ์เป็นภาษา	๔๒
๒	ประเภทของตำราเรียนที่นิตยสาร	๔๓
๓	ตำราเรียนที่ใช้ได้จาก	๔๓
๔	ประเภทตำราเรียนที่ใช้อยู่	๔๔
๕	การพิจารณาชื่อตำราเรียนของนิตยสาร	๔๔
๖	การอ่านหนังสือพิมพ์ของนิตยสาร	๔๕
๗	ประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อนิตยสาร	๔๕
๘	การค้นคว้าตำราเรียนประเภท Encyclopedias	๔๖
๙	การค้นคว้าตำราเรียนประเภท Microfilms	๔๖
๑๐	ความจำเป็นของงานด้านกราฟิก	๔๗
๑๑	การใช้ศิลปกราฟิกกับตำราเรียน	๔๗
๑๒	รูปเล่มของตำราเรียน	๔๘
๑๓	ขนาดของตำราเรียน	๔๘
๑๔	การใช้ภาพประกอบ	๔๙
๑๕	ชนิดของภาพประกอบ	๔๙
๑๖	การใช้สีกับตำราเรียน	๕๐
๑๗	ปกของตำราเรียน	๕๐
๑๘	การใช้ตัวอักษรกับตำราเรียน	๕๑
๑๙	ความคิดเห็นด้านกราฟิกจากตัวอย่างตำราเรียน	๕๒